

**Πόρισμα του Δ.Σ. του ΚΕΜΕΤΕ σχετικά με το Κείμενο Διαβούλευσης του Υπ.
Παιδείας «Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών»**

Το Δ.Σ. του ΚΕΜΕΤΕ μετά από σχετικό αίτημα του Δ.Σ. της ΟΛΜΕ, μελέτησε το Κείμενο Διαβούλευσης του Υπ. Παιδείας «Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών» και, μετά από συζήτηση στο πλαίσιο του Δ.Σ. του ΚΕΜΕΤΕ κατέληξε στο παρακάτω πόρισμα, το οποίο εγκρίθηκε κατά πλειοψηφία στη συνεδρίαση της 28-6-2010.

Πόρισμα

Η ΟΛΜΕ στις 8/4/08, στο πλαίσιο της διαβούλευσης που ζήτησε το Υπ. Παιδείας για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, έχει καταθέσει κείμενο για την «**Τεκμηρίωση των προτάσεων της ΟΛΜΕ για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών**» (με βάση τις αποφάσεις του κλάδου και την τεκμηρίωση που είχε γίνει νωρίτερα από το Δ.Σ. του ΚΕ.ΜΕ.ΤΕ.).

Σύμφωνα με τις θέσεις που περιλαμβάνονται σε αυτό το κείμενο, «η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δεν πρέπει να θεωρείται απλώς η συμμετοχή σε κάποια επιμορφωτικά προγράμματα μικρής ή μεγάλης διάρκειας, αλλά αναπόσπαστο μέρος της διαρκούς επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, η οποία με τη σειρά της πρέπει να συνδέεται με τη συνολική διαδικασία ανάπτυξης και αλλαγής του εκπαιδευτικού συστήματος στο σύνολό του».

Η Ομοσπονδία στην πρόταση της θεωρεί ότι η επιμόρφωση πρέπει να κινείται σε τέσσερις άξονες – ετήσια, εισαγωγική, βραχύχρονη και μετεκπαίδευση.

Με δεδομένα ότι το συγκεκριμένο επιμορφωτικό πρόγραμμα που προτείνει για διαβούλευση το ΥΠΕΠΘ αναφέρεται με τον τίτλο «Μείζον πρόγραμμα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών», χαρακτηρίζεται ως «ολοκληρωμένο πρόγραμμα παιδαγωγικής επιμόρφωσης του συνόλου των εκπαιδευτικών» (σελ. 7 του κειμένου) και απευθύνεται στο σύνολο των εκπαιδευτικών, θεωρούμε ότι θα μπορούσε να συγκριθεί μόνο με το χαρακτήρα που η Ομοσπονδία έχει θεωρήσει αναγκαίο για την ετήσια επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην ανάλογη, ολοκληρωμένη πρότασή της. Τα βασικά στοιχεία της πρότασης της ΟΛΜΕ, που σε καμία περίπτωση δεν καλύπτονται από την πρόταση του Υπ. Παιδείας, είναι τα εξής:

Γενικά χαρακτηριστικά:

- περιοδική επιμόρφωση ετήσιας διάρκειας για το σύνολο των εκπαιδευτικών,
- με απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα,
- την ευθύνη να έχει ένας Οργανισμός Επιμόρφωσης του ΥΠΕΠΘ (με τα χαρακτηριστικά που στο κείμενο τεκμηρίωσης της ΟΛΜΕ περιγράφονται),
- να γίνεται σε συνεργασία με τα ΑΕΙ,

- με δημοκρατική οργάνωση και ενεργό συμμετοχή των συνδικαλιστικών οργάνων του κλάδου και των ίδιων των επιμορφουμένων.

Το περιεχόμενο να περιλαμβάνει:

- τις πρόσφατες εξελίξεις σε κάθε επιστημονικό αντικείμενο (στην κάθε ειδικότητα),
- ταυτόχρονα την επιστημονική γνώση που αφορά την εκπαιδευτική πράξη καθώς και τη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα, τις εξελίξεις και τις σύγχρονες πτυχές της παιδαγωγικής επιστήμης και της ψυχολογίας,
- τη σύνδεση μεταξύ των θεωρητικών διαστάσεων της εκπαίδευσης και της πρακτικής της στην τάξη.

Αν, επίσης, λάβουμε υπόψη μας ότι η ετήσια επιμόρφωση, σύμφωνα με την Ομοσπονδία, αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες ανάγκες του κλάδου, με δεδομένα α) τις σοβαρές ελλείψεις στην αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στις επιστήμες της αγωγής, β) την απουσία ουσιαστικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών για πολλά χρόνια τώρα, γ) την απουσία επιμορφωτικού φορέα, γεννάται το ερώτημα: Ποια από τα παραπάνω χαρακτηριστικά έχει το συγκεκριμένο επιμορφωτικό πρόγραμμα, το οποίο –σημειωτέον- χαρακτηρίζεται «μείζον» και σε ποια από τις υπαρκτές ανάγκες ανταποκρίνεται;

Συγκεκριμένα:

- ✓ Στο κείμενο της διαβούλευσης δεν υπάρχει μια συνολική και ολοκληρωμένη πρόταση για την επιμόρφωση. Για μια ακόμα φορά η επιμόρφωση αντιμετωπίζεται αποσπασματικά με δύο κύριες κατευθύνσεις: α) την απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων από το ΕΣΠΑ -205.000.000 ευρώ για την περίοδο μέχρι το 2013 (edylll.gr ΥΠΕΠΘ), επομένως είναι προσαρμοσμένη σε αυτό το πλαίσιο- και β) την προπαγάνδισή του «νέου σχολείου» (σε πολλά σημεία του κειμένου, όπως στον πρόλογο, στο Πλαίσιο Αναφοράς, στην Περιγραφή του Φυσικού Αντικείμενου αναφέρεται: **«Φυσικό αντικείμενο της πρότασης που κατατίθεται για διαβούλευση είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για το νέο σχολείο, η οποία θα υλοποιηθεί σε δύο φάσεις (Α' και Β') και θα ολοκληρωθεί τον Δεκέμβριο του 2013»**).
- ✓ Δεν είναι ετήσια, είναι βραχύχρονη (200 ωρών) και μεγάλο μέρος της θα πραγματοποιείται από απόσταση.
- ✓ Δεν διευκρινίζεται το περιεχόμενό της πέρα από τη γενική αναφορά στο «νέο σχολείο» και την παραπομπή στο σχετικό κείμενο, ενώ αναφέρεται ότι επιδιώκεται και η εξοικείωση των εκπαιδευτικών με τα νέα προγράμματα σπουδών (σελ. 8), που ακόμη δεν έχουν συνταχθεί (!), στο πνεύμα του «νέου σχολείου». Χαρακτηριστικό της ασάφειας αποτελεί το παρακάτω απόσπασμα από το κείμενο διαβούλευσης (σελ. 10):

«3.4 Περιεχόμενο της Επιμόρφωσης

Το περιεχόμενο της επιμόρφωσης θα πρέπει να υπηρετεί τη βασική αρχή σύμφωνα με την οποία ο εκπαιδευτικός διερευνά και ανακαλύπτει τη φιλοσοφία και τις αρχές του νέου σχολείου μέσα από όρους διδακτικής πράξης.

Αυτό επιτυγχάνεται τόσο στο επίπεδο του διδακτικού σχεδιασμού σε αυθεντικά περιβάλλοντα μάθησης (σχέδια διδασκαλίας, σενάρια, projects σε πραγματικές συνθήκες διδασκαλίας) όσο και στο επίπεδο των σχέσεων μέσα στην τάξη μεταξύ εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων. Επίσης προβλέπεται να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα ηγεσίας και διοίκησης, αξιοποίησης των ΤΠΕ στην σχολική τάξη καθώς και στη σύνδεση του σχολείου με την τοπική κοινωνία και τις στρατηγικές της δια βίου μάθησης.

Το τελικό περιεχόμενο της επιμόρφωσης θα διαμορφωθεί σε μεγάλο βαθμό με βάση τα αποτελέσματα της διαβούλευσης, της διερεύνησης των αναγκών και της μέχρι σήμερα συσσωρευμένης εμπειρίας τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Στην πορεία της επιμόρφωσης και ιδιαίτερα όταν θα έχουν ολοκληρωθεί οι σχετικές δράσεις (Νέα Προγράμματα Σπουδών, Ψηφιακό Σχολείο, Επιμόρφωση στις ΤΠΕ), θα ενσωματώνονται συνεχώς ώριμα στοιχεία από αυτά τα προγράμματα και θα αξιοποιούνται προτάσεις και ιδέες από τους αρμόδιους για τη διαμόρφωση των προγραμμάτων αυτών. Για τον σκοπό αυτό, συστήνονται μεικτές συμβουλευτικές επιτροπές. Κομβικό σημείο στην όλη προσπάθεια αποτελεί η ολοκλήρωση του υλικού για τους εκπαιδευτικούς που θα συνοδεύει τα νέα προγράμματα σπουδών».

- ✓ *Ενώ σε πολλά σημεία αναφέρει ότι οι εκπαιδευτικοί θα συμβάλουν στη διαμόρφωση του σκοπού, των στόχων και του περιεχομένου της επιμόρφωσης, καθώς και ότι θα ληφθούν υπόψη και τα ερωτηματολόγια για τη «Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών», οι σκοποί και οι στόχοι είναι εκ των προτέρων εναρμονισμένοι με τη φιλοσοφία του «νέου σχολείου», στα δε ερωτηματολόγια με τον τρόπο που διατυπώνονται οι ερωτήσεις (π.χ. ερώτηση 9, 11 στα ερωτηματολόγια για τους εκπαιδευτικούς, σχολικούς συμβούλους και διευθυντές σχολικών μονάδων) κατευθύνουν για τις απαντήσεις στο πλαίσιο που ήδη το υπουργείο έχει σχεδιάσει). Η ΟΛΜΕ θεωρεί ότι **«κάθε επιμορφωτική πρωτοβουλία, για να έχει επιτυχή έκβαση, προϋποθέτει τη στήριξη από έρευνες που γίνονται από ανεξάρτητα αξιόπιστα ιδρύματα και ΑΕΙ, με στόχο τη σαφή γνώση και αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης σε ό,τι αφορά τις γνώσεις και τις εμπειρίες των εκπαιδευτικών ανά επίπεδο και ειδικότητα, ταυτόχρονα όμως και σε ό,τι αφορά τις απαιτήσεις που επιβάλλει η οργάνωση ενός σύγχρονου, αποτελεσματικού, δημοκρατικού και ευαίσθητου στις κοινωνικές ανάγκες εκπαιδευτικού συστήματος».***
- ✓ *Στην Οργανωτική Διάρθρωση του Προγράμματος Επιμόρφωσης δεν υπάρχει ένας και μόνο φορέας που θα έχει όλο τον κεντρικό σχεδιασμό και την εποπτεία (αναφέρονται: Κεντρική Επιτροπή Συντονισμού και Παρακολούθησης, Συμβουλευτική Επιτροπή, Επιστημονικές Ομάδες, Ομάδες*

Εκπαιδευτικής Πρακτικής και Εφαρμογών, Εγκάρσιες Ομάδες), πράγμα που προκαλεί σύγχυση και πολυδιάσπαση με πολυάριθμους εκπροσώπους και φορείς, ενώ υποβαθμίζεται η εκπροσώπηση των συνδικαλιστικών οργάνων των εκπαιδευτικών και των ίδιων των εκπαιδευτικών της τάξης. Όπως αναφέρει η ΟΛΜΕ στο κείμενο τεκμηρίωσης για την επιμόρφωση: **«Λειτουργίες όπως αυτές που αναλαμβάνει ο ΟΕΠΕΚ πρέπει να ανατεθούν σε έναν ουσιαστικά αναβαθμισμένο, δημοκρατικής δομής και λειτουργίας φορέα, ο οποίος, επιπλέον, μπορεί να ενοποιήσει το σύνολο των λειτουργιών παρακολούθησης και στήριξης του εκπαιδευτικού έργου σε όλους τους επιμέρους τομείς»**, και, σε άλλο σημείο, **«Η επιμόρφωση, για να είναι αποτελεσματική, πρέπει να σχεδιάζεται από κοινού με τους άμεσα εμπλεκόμενους, δηλαδή τους επιμορφωτές/-τριες και τους/τις επιμορφούμενους/-ες»**.

- ✓ Ως προς την υλοποίηση της επιμόρφωσης υπάρχει και εδώ ασάφεια. Δεν υπάρχει καμία αναφορά στο ποιοι θα είναι οι επιμορφωτές, πώς θα επιλεγούν και ποια θα είναι τα κριτήρια, αν ιδιωτικοί φορείς μπορούν να αναλάβουν το έργο ή μέρος του έργου, του οποίου το ύψος της δημόσιας δαπάνης ανέρχεται σε 205 εκ. ευρώ μέχρι το τέλος του 2013 (αναφέρονται επιμορφωτές Α/επιμορφωτές επιμορφωτών, επιμορφωτές Β/επιμορφωτές εκπαιδευτικών).
- ✓ Για μια ακόμα φορά παρατηρείται υποβάθμιση των εκπαιδευτικών της Τ.Ε.Ε., οι οποίοι στα τμήματα των επιμορφωνόμενων κατατάσσονται σε ένα τμήμα επιμόρφωσης. Σύμφωνα με την ΟΛΜΕ, **«υπάρχει υποβάθμιση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών της Τεχνικής – Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της ΤΕΕ πραγματοποιείται κυρίως μέσα από τα ΕΠΕΑΕΚ με ελλιπή και αποσπασματικό τρόπο. Ενδεικτικά, στο 1ο ΕΠΕΑΕΚ δεν υπήρχε ιδιαίτερη πρόβλεψη για την ΤΕΕ, ενώ στο 2ο ΕΠΕΑΕΚ αφιερώθηκε ένα μεγάλο μέρος στην ΤΕΕ και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Όμως αυτή αφορούσε κυρίως επιμέρους προγράμματα και ενημέρωση των εκπαιδευτικών στις ασκούμενες εκπαιδευτικές πολιτικές. Ελλείπει και πάλι από τον κεντρικό σχεδιασμό, η ετήσια επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της ΤΕΕ, ο διάλογος με την εκπαιδευτική κοινότητα και οι ανάγκες των εκπαιδευτικών»**.
- ✓ Σε περίοδο που το ίδιο το υπουργείο θεωρεί το θέμα της επιμόρφωσης ως μείζον, δεν αναφέρει πουθενά το θέμα της μετεκπαίδευσης – των μεταπτυχιακών, ενώ περικόπτει σχεδόν όλες τις νέες εκπαιδευτικές άδειες, θεωρώντας περιττό το κομμάτι της επιμόρφωσης που αφορά τη μετεκπαίδευση. Η ΟΛΜΕ για το θέμα αυτό αναφέρει: **«Διεκδικούμε, επίσης, τη θεσμοθέτηση της μετεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και τη σύνδεσή της με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Φορέας πρέπει να είναι τα ΑΕΙ. Η επιλογή μεταξύ των υποψηφίων, όταν απαιτείται, να γίνεται με αξιοκρατικές και αδιάβλητες διαδικασίες, ενώ πρέπει να προβλέπονται κίνητρα τόσο για τους μετεκπαιδευόμενους όσο και για τους διδάσκοντες και επιβλέποντες καθηγητές. Επίσης, πρέπει να διευρυνθούν τα υφιστάμενα ηλικιακά όρια.**

Γενικότερα, πρέπει να εξασφαλιστεί η δυνατότητα για μεταπτυχιακές σπουδές και να παρέχονται δυνατότητες για προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών σε επίπεδο διδακτορικού, μέσω χορήγησης εκπαιδευτικών αδειών, προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα οι εκπαιδευτικοί με Master να αναπτύξουν τις ικανότητες και τις γνώσεις τους και να βελτιώσουν το επίπεδο των προσόντων τους».

Το συμπέρασμα, επομένως, που εκ πρώτης όψεως προκύπτει, είναι ότι το «μείζον πρόγραμμα επιμόρφωσης» δεν έχει καμία σχέση με τη βασική μορφή επιμόρφωσης που ο κλάδος μας όλα αυτά τα χρόνια απαιτεί και τις θέσεις που έχει διαμορφώσει για το θέμα αυτό.

Η κριτική στο κείμενο διαβούλευσης από την ομάδα εργασίας του Δ.Σ. του ΚΕΜΕΤΕ, βασίστηκε στο κείμενο για την «Τεκμηρίωση των προτάσεων της ΟΛΜΕ για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών» (8/4/2008).

Από το Δ.Σ. του ΚΕΜΕΤΕ